

УДК 349.2; 349.3; 35.08
ББК 67.405(4Укр)
А 43

Друкується за рішенням оргкомітету відповідно до доручення
Харківського національного університету внутрішніх справ
від 23.07.2018 № 97

А 43   **Актуальні** проблеми трудового законодавства, за-
конодавства про державну службу та службу в правоохоронних органах : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 16 листопада 2018 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника. – Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. – 427 с.

Збірник містить тези доповідей, які присвячені актуальним проблемам трудового законодавства, законодавства про державну службу та службу в правоохоронних органах. Для науковців, працівників органів праці та соціального захисту, державних службовців та службовців правоохоронних органів.

УДК 349.2; 349.3; 35.08
ББК 67.9405(4Укр)

Тези доповідей друкуються мовою оригіналу.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат і прізвищ
несуть автори та їх керівники.

© Харківський національний університет
внутрішніх справ, 2018

одяг та житло. Цитована ст. 48 Конституції України покладена в основу поняття прожиткового мінімуму як вартісної величини достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості¹.

Виходячи зі змісту соціально-забезпечувального законодавства можна зробити висновок, що обов'язок забезпечити кожному достатній життєвий рівень, що не може бути нижчим за прожитковий мінімум, держава залишає за собою. А тому у разі настання соціального ризику саме держава в особі уповноважених суб'єктів зобов'язана забезпечити особу/сім'ю конкретними видами соціального захисту з метою подолання та/або пом'якшення їх наслідків.

Таким чином, на нашу думку, право на соціальне забезпечення як складова права на соціальний захист є мірою можливої поведінки особи, спрямованої на задоволення інтересу щодо отримання комплексу матеріальних благ та/або нематеріальних заходів для подолання чи пом'якшення несприятливих наслідків настання соціальних ризиків шляхом реалізації обов'язків соціально зобов'язаними суб'єктами державних організаційно-правових форм соціального захисту (загальнообов'язкового державного соціального страхування, державної соціальної допомоги, додаткового соціального захисту, спеціального соціального захисту).

УДК 349.2

ПРАЦЯ ЧЛЕНІВ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ СПЛАТИ ЄСВ

*Бригадир І. В.,
доцент кафедри трудового та
господарського права
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
канд. юрид. наук, доцент*

Правовим проблемам регулювання праці членів фермерських господарств присвячувалися чимала кількість досліджень. А самі фермерські господарства тривалий час розглядалися ледве не

---

¹ Про прожитковий мінімум: Закон України від 15 липня 1999 року № 966-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 38. Ст. 348

єдиною прогресивною формою ведення сільськогосподарського товарного виробництва. Час показав недоліки та переваги такої організаційно-правової форми підприємницької діяльності. Однак останнім часом, попри задекларовану державну підтримку фермерства, все більше прийнятих нормативних актів створюють передумови для зникнення цієї організаційно-правової форми.

Частиною 2 ст. 3 КЗпП України основу правового регулювання праці членів фермерських господарств віднесено до локального регулювання статутними документами самого господарства, незважаючи на постійне використання терміна «праця» членів фермерського господарства.

Однак у жовтні 2017 року були прийняті зміни до законодавства, зокрема до законів України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», якими членів фермерських господарств фактично прирівняли до «найманих працівників із статусом підприємців». Названими змінами закріплено обов'язок сплати єдиного соціального внеску членами фермерських господарств.

Не вдаючись до детального цитування відповідних норм закону, на основі проведеного аналізу законодавства вбачається можливим зробити певні висновки щодо доцільності існування такої норми.

По-перше, нами раніше зазначалося, що праця працівника за трудовим законодавством розглядається як процес, в якому винагорода не залежить від отримання чи неотримання роботодавцем прибутку. У фермерському господарстві винагорода за виконану членом господарства роботу не є обов'язковим атрибутом чи результатом праці. Член фермерського господарства може отримати винагороду тільки за умови досягнення прибутку від результатів підприємницької діяльності і тільки за умови прийняття рішення про розподіл отриманого прибутку. Однак законодавець зобов'язав сплачувати ЄСВ з першого дня реєстрації фермерського господарства. Враховуючи специфіку діяльності фермерських господарств, отримання фінансового результату від початку діяльності може бути відтерміновано на 5 – 10 місяців, упродовж яких фермерське господарство має нести податкове навантаження за своїх членів.

По-друге, саму допомогу в окремих випадках члени фермерського господарства фактично не отримують. Членами ФГ можуть бути діти 14-річного віку, які в силу вимог законодавства про освіту мають здобувати середню освіту. Для отримання допомоги у

зв'язку з тимчасовою втратою працездатності має бути виданий листок непрацездатності, який в силу дії п. 2.16 Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян, учням не видається.

По-третє, розуміючи всю необхідність охоплення системою соціального страхування якомога більшої частини населення, виникає закономірне питання про те, чому тільки члени фермерських господарств мають сплачувати ЄСВ.

Праця членів фермерських господарств за своєю природою має розглядатися як зовнішній прояв підприємницької діяльності громадян України з метою отримання прибутку. А саме фермерське господарство – лише організаційно-правова форма її здійснення. Якщо стоїть завдання охопити все економічно активне населення системою соціального страхування, то ЄСВ мають платити засновники (учасники) господарських товариств та інших підприємницьких структур. Адже вони теж здійснюють підприємницьку діяльність через створену ними юридичну особу.

А так складається ситуація, за якої створювати або продовжувати діяльність фермерського господарства недоцільно. Переваги для цієї організаційно-правової форми майже відсутні, в тому числі землі уже не надаються. Доцільніше провести перетворення ФГ в ТОВ – і результат таких нововведень нівелюється.

На підставі вищевикладеного вбачається доцільним для встановлення рівності організаційно-правових форм перед законом або скасувати обов'язок сплати ЄСВ членами фермерських господарств, або розширити такий обов'язок на всіх учасників «підприємницьких» юридичних осіб.

УДК 349.2

ПРАВОВИЙ СТАТУС МЕДІАТОРА ПРИ ВИРІШЕННІ ТРУДОВИХ СПОРІВ

Бурак В. Я.,

*доцент кафедри соціального права
Львівського національного
університету імені Івана Франка,
канд. юрид. наук, доцент*

Одним із альтернативних способів вирішення трудових спорів є медіація.

Медіація передбачає вирішення трудових спорів із залученням медіатора, який допомагає сторонам налагодити процес комунікації і проаналізувати конфліктну ситуацію таким чином, щоб